

Rahvusarhiivi küsitlus ettevõtetele

20.02.2018–30.04.2018

Küsitluse eesmärk oli selgitada välja ettevõtete arhiivide olukord ja suhtumine oma arhiividesse.

Rahvusarhiiv vajab sisendit ettevõtete nõustamise ja arhiivide kogumise tõhusamaks planeerimiseks. Küsitluse oodatavaks tulemuseks oli ülevaade ettevõtete arhiivide olukorrast, nende vajadustest ja probleemidest – kas ja kuidas arhiivid on säilinud, kas oma arhiivi peetakse oluliseks, kuidas arhiivi panustatakse, kas kasutatakse EDHSi, kas hoitakse ka teiste moodustajate arhiive.

Teiseks oodatavaks tulemuseks oli tõsta ettevõtete seas teadlikkust Rahvusarhiivi olemasolust ja huvist ärisectori vastu. Sarnased ettevõtmised peaksid looma parema pinnase edasiseks suhtluseks tulevikus.

Küsimustik oli suunatud võimalikult laiale ettevõtete ringile ning seda levitati erinevate kanalite kaudu:

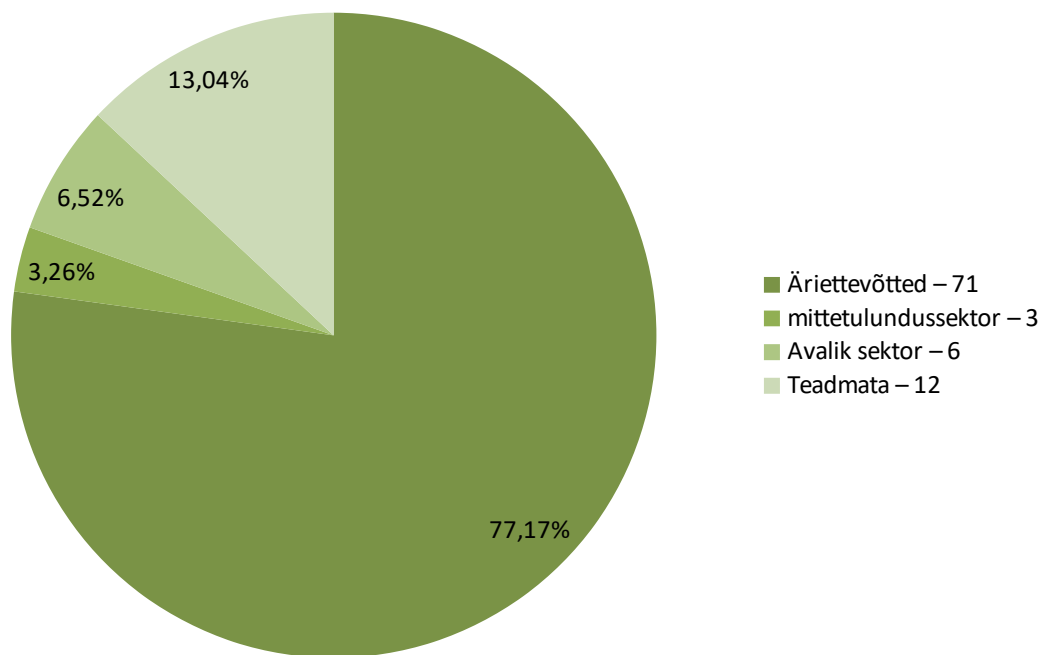
- Äripäeva veebilehe lugejad
- Facebooki lehed (Rahvusarhiiv, Dokumendihaldurite ühing, Arhivaarid)
- Eesti Kaubandus-Tööstuskoja veebileht
- Eesti Tööandjate Keskliidu veebileht
- otsepostitused (kogumistraditsiooniga või tuntumate brändidega ettevõtted (16), IT- (26), metsanduse (52), kaitsetööstuse (63) ettevõtted)

Küsitlusele vastajaid oli 92, kellest:

- 71(–83) kuulusid sihtgruppi
- 9 ei kuulunud sihtgruppi – mittetulundusühingud, sihtasutused, avalik sektor
- 12 ei täpsustanud ettevõtte nime, seega kuulumine sihtgruppi ei ole kindel

Arvestades küsitluse võrdlemisi ulatuslikku ja pikaajalist levitamist ning mugavat vastamisvõimalust (otselink veebiküsitlusele ja lubatud väga lühike ajakulu, 3–5 minutut), võinuks eeldada kõrgemat huvi osalemise vastu. Näiteks ei tulnud vaatamata kahele üleskutsele Dokumendihaldurite Facebooki lehel teadaolevalt ühtegi vastust.

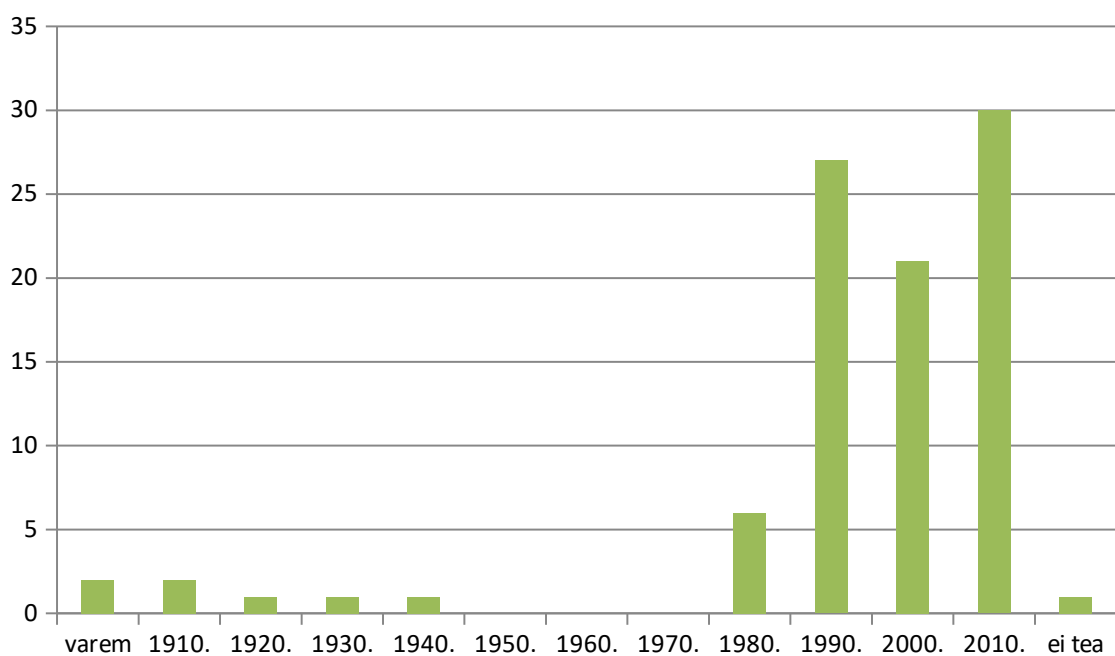
Küsitlusele vastajad (92):

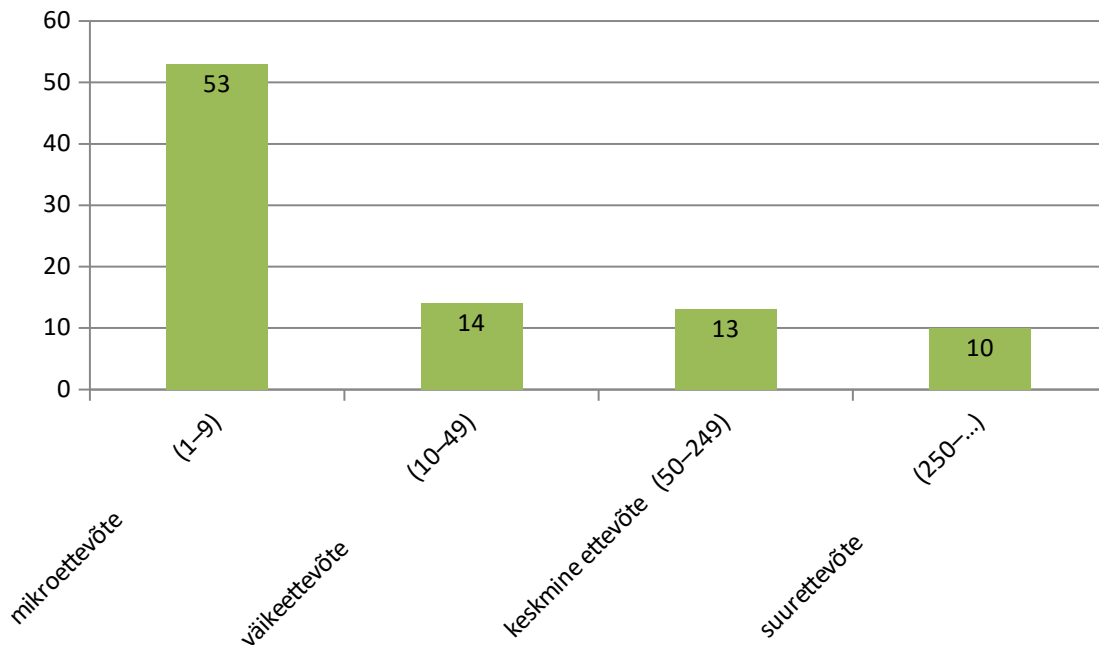
Mittetulundussektorist vastasid küsimustikule MTÜ Ohutusõpetuskeskus, International School of Estonia, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit. Neist kaks soovisid liituda uudiskirja saajatega.

Avalikust sektorist vastasid SA Pärnu Haigla, Vändra Gümnaasium, Tallinna Linnamuuseum, notar, SA Archimedes, SA Teaduskeskus AHHA, kellest suurem osa on ka arhiivimoodustajad ning kõik soovivad liituda uudiskirja saajatega.

Ettevõtte/vastaja asutamise aeg:

Ettevõtte/vastaja suurus (töötajate arv):

Küsimuse eesmärk oli konteksti laiendamine järgnevate küsimuse vastuste tõlgendamisel.

Ettevõtte arhiivi koosseis:

Dokumendid	Vastajate arv	Asutamise aeg
Säilinud paberdokumente alates asutamisest	71	
Likvideeritud või liidetud ettevõtete dokumente	13	
Ei ole säilinud paberdokumente	12	Alates 1999
Tekkinud ainult digitaalsed dokumendid	5	Alates 2013
Üksikud täpsustused:		
Dokumendid säilinud alates 1944		1922
Mõned paberdokumendid algusajast		1992
Paberdokumendid alates 2007		1991
Viimase seitsme aasta paberdokumendid	2	2004, 2008
Paberdokumente on digiteeritud		2007
Personalidokumendid alates 1947		1912
Paberdokumendid alates erastamisest, varasem arhiivis		1946
Paberdokumente on säilinud, aga ülevaade puudub		1666
Paberdokumente on säilinud, kuid mitte terviklikult		2012

Paberdokumendid on pigem säilinud vastajatel, mis on asutatud kuni 1990. aastateni. Hiljem asutatud ettevõtetel on paberdokumendid säilinud juhuslikumalt ja ilmselt seotud kohustustega. Alates 2013. aastast on asutatud ettevõtteid, kellel on väidetavalt tekkinud ainult digitaalsed dokumendid.

Digitaalsete dokumentide haldamine:

Süsteem	Vastajate arv
Failikataloogisüsteem	43
EDHS või ärisüsteem	34
Pilveteenused	32
Ei ole süsteemi digitaalsete dokumentide haldamiseks	19

Failikataloogisüsteemi kasutab 30% vastanud suurettevõtetest ning 29% väikeettevõtetest, mikro- ja keskmised ettevõtted vähem (vastavalt 19% ja 7%)¹.

EDHSi või ärisüsteemi kasutavad pigem suurettevõtted (70%), ligi pooled keskmised ja väikeettevõtted (vastavalt 46% ja 43%) ning kõige vähem mikroettevõtted (22%).

Ainult pilveteenuseid kasutasid vastanutest mikroettevõtted (19%), neist suurem osa asutatud 2010. aastatel. Lisaks kasutas 15% mikroettevõtetest pilveteenusega koos ka failikataloogisüsteemi, sellised ettevõtted on keskmiselt vanemad kui ainult pilveteenuse kaustajad (vanim asutatud 1988). Teistes gruppides sellise profiiliga vastanuid ei olnud.

Üldse ei tegele digidokumentide haldamisega suurem osa mikroettevõtteid (63%) ja suur osa keskmisi ettevõtteid (38%), väikeettevõtete puhul on osakaal madalam (14%).

Suurettevõtetest tegelevad digitaalsete dokumentide mingil moel haldamisega kõik.

Dokumendid ja personal:

Töötajate roll dokumentide haldamisel	Vastajate arv
Vastutav töötaja tugipersonalis	52
Vastutav töötaja puudub	35
Kasutatakse (ka) tasulist teenust	5
Vastutatakse kõrvalülesandena oma põhitöö valdkonnas	4

Dokumentide haldamise eesti vastutab enamasti konkreetne inimene tugipersonali hulgast.

Vastutav töötaja puudub eelkõige mikroettevõtetel (81%).

Tasulist teenust kasutavad vastanutest keskmised ja suurettevõtted (vastavalt 15% ja 20%) ning üks mikroettevõtte.

Kõrvalülesandena põhitöö valdkonnas vastutavad inimesed dokumentide säilimise eest mikro- ja väikeettevõtetes.

¹ protsendid ka edaspidi vastava ettevõtete grupi kohta (mitte vastuse andnutest)

Vajalikud teemad, mis vajavad käsitlemist:

Teema	Vastajate arv/ sh ainus valik
Digitaalsete dokumentide haldamine ja säilitamine	44/7
Ettevõtete kohustused seoses dokumentide säilitamisega	42/10
Dokumentide Rahvusarhiivi üleandmine	28/5
Paberdokumentide korrastamine ja säilitamine	25/1
Audiovisuaalsete dokumentide haldamine ja säilitamine	16/1
Ei ole vajadust sellise info järele	24
Täpsustused, ettepanekud:	
Arhiivimoodustajatele võiks olla suunatud koolitusi	
Segaseid juhendeid on palju, vaja oleks usaldusväärset juhendit, kuidas tasuta vahenditega dokumendihaldust korraldada	
Kas funktsiooni- või protsessipõhine dokumentide loetelu on ettevõtetele kohustuslik?	

Uudiskirja tellijaid oli 41 (+1, kes soovis, aga ei andnud aadressi).

Uudiskirjast keeldujaid oli 50. Neist üle poole (28) tundis tegelikult huvi erinevate teemade vastu, kuid ei andnud aadressi.

Tähelepanekuid:

- Sihtgrupiväliselt vastati ilmselt praktilistel kaalutlustel (eelnev huvi, soov saada uudiskirja)
- Paberdokumentid on pigem säilinud vastajatel, mis on asutatud kuni 1990. aastateni
- Alates 2010. aastatest on asutatud ettevõtteid, millel on tekkinud ainult digitaalseid dokumente
- Suurettevõtted kasutavad digidokumentide haldamiseks EDHSi ja/või ärisüsteemi, levinud on ka failikataloogisüsteemid
- Keskmised ettevõtted kasutavad digidokumentide haldamiseks EDHSe ja/või ärisüsteeme vähem, vähesed kasutavad failikataloogisüsteemi ning üldse ei tegele haldamisega liigagi suur osa
- Väikeettevõtted kasutavad digidokumentide haldamiseks nii EDHSe ja/või ärisüsteeme kui ka failikataloogisüsteeme, üldse ei halda digidokumente väiksem osa ettevõtetest
- Mikroettevõtetest suur osa ei halda oma digidokumente üldse, ülejäänud kasutavad nii EDHSe ja/või ärisüsteeme, failikataloogisüsteeme ja pilveteenuseid ning kombinatsioone nendest
- Dokumentide haldamise eesti vastutab ettevõtetes enamasti konkreetne inimene tugipersonali hulgast
- Vastutav töötaja puudub eelkõige mikroettevõtetel
- Tasulist teenust kasutatakse vähe ja sel juhul pigem keskmised ja suurettevõtted

Esimese uudiskirja teemad:

- Digitaalsete dokumentide haldamine ja säilitamine
- Ettevõtete kohustused seoses dokumentide säilitamisega

Ettepanekuid:

- Sihtgrupi täpsem määratlemine
Selgus, et termin **ettevõtte** ei ole piisavalt selge. Tulevikus on parem kasutada mõisteid **äriettevõtte** või **äriühing** (AS, OÜ, TÜ, UÜ), kuna ettevõttena võivad ennast määratleda ka kasumit mittetaotlevad mittetulundusühingud ja sihtasutused.
- Tulevikus kaaluda, kas anonüümseid vastuseid lubada, kuna vastanute sihtgruppi kuulumine pole siis kindel
(vastanute hulk vs vastuste kvaliteet – kumb on parasjagu tähtsam)
- Sihtgrupi laiendamine (antud küsimustiku puhul näiteks veel kaubandus, teenindus, põllumajandus jmt)
- Personaalsed pöördumised (otsepostitused) töötavad paremini
-

Tuntumaid vastajaid:

Viru Keemia Grupp AS
Saar Poll OÜ
LHV Pank
BLRT Grupp AS
AS Toila Sanatoorium
AS Tallinna Sadam
AS Salvest
Elering AS
AS A. Le Coq